

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Trond Langseth

Saksnr	Utvalg	Møtedato
08/13	Felles landbruksnemnd - Ørland/Bjugn kommuner	11.06.2008

Uttalelse, reguleringsplan Storheia vindpark

Vedlegg:

- 1 Reguleringsplan - kart og tekst

Sakens bakgrunn og innhold

Statkraft Development søker om konsesjon på bygging av vindmøllepark med mellom 58 og 85 vindmøller på Storheia, og fremmer samtidig forslag til reguleringsplan for vindparken. Det vises til utlagt info på Bjugn kommunes hjemmesider samt konsesjonssøknad del A og konsekvensutredning del B fra søker. Statkraft Development er et datterselskap av Statkraft.

Fylkesplan for vindkraft i Sør- Trøndelag har vært ute til høring, men blir ikke ferdigbehandlet før tidligst i oktober. Planen ble behandlet av Fylkesutvalget 3. juni, som når det gjelder Storheia Vindpark vedtok en avventende innsigelse på Storheia- og Roanprosjektene i påvente av en endelig plan. Storheia var ikke med i det opprinnelige planforslaget, men er foreslått tatt inn i planen, sammen med Blåheia (Osen) og Heimsfjellet (Hemne), etter kommunenes egne ønsker. Planen sendes nå på ny høring.

Landbruksnemnda skal behandle søknaden med hensyn til viltloven og lov om lakse- og innlandsfisk i tillegg til jord- og skoglov. I lokal forvaltning tilhører også reindrift til det saksområdet som landbruksnemnda bør vurdere.

1. Spesifikasjoner på vindmøllene

Navhøgde på møllene er fra 70 til 110 meter.

Rotordiameter er mellom 80 – 130 meter.

Installert effekt 195 - 260 megawatt. (tusen kilowatt)

Antatt produksjon 680 - 780 GWh (millioner kilowattimer)

2. Kommunikasjoner

Det planlegges bygd ca 70 km intern-veinett samt atkomstvei 2,5 km og tverrforbindelser 2,5 km i området. Videre ca 100 km interne kraftledninger i jordkabel og ca 2 km 132 kV kraftlinje luftspenn ut av området. Veibredden er planlagt til ca 10m, og arbeidsbredden for kabler i terrenget vil kunne være opp til 20m inkludert atkomst og lagring av oppgravde/utsprengte masser.

3. Arealbehov

Reguleringsplanen omfatter til sammen et område på 46 km² pluss tilførselslinje og atkomstvei. Ca 17 km² av dette ligger i Bjugn kommune. Det aller meste av dette er fjellterreng, myr og litt skog i enkelte partier. Det er mange fiskevatn og tjern av god kvalitet i området. Reguleringsplana viser at det er tatt høyde for fleksibilitet i mølleplasseringer og veiframføringer. Anleggsområder for massetak og massedeponier søkes etablert innenfor reguleringsområdet både i forbindelse med utbyggingen, utskiftninger og ombygginger av vindparken. Utbygging av 420 kV hovedkraftlinje over Fosen er en del av grunnlaget for utbygging av Storheia vindkraftverk.

Berørte grunneiere i Bjugn er:

Varghiet skoger AS, Tove Agnete Henriksen, Jon Ludvik Olden, Oddmund Olden og Arnfinn Slette. Hege Olden er også satt opp på lista over grunneiere, men det er tvilsomt om hun lenger eier areal i området.

Netto arealbehov er oppgitt til 780 - 850 dekar. Arealer for følgende forhold er ikke med i søkerens anslag over berørt areal.:

- Fyllinger og skjæringer på veier og oppstillingsplasser.
- Breddeutvidelser i veienes kurver.
- Avkjørsler og møteplasser langs veiene.
- Massetak og massedeponier og veier fram til disse.
- Oppstillingsplass for knuseverk.
- 33 kV inntrent jordkabel der denne avviker fra veier. Berørt areal ca 20 meters bredde der slike kabler graves ned i terrenget.
- Vindmøllefundamenter.
- 132 kV kraftledning med ryddebelte 29 meter.

Hvis det beregnes berørt areal for alle disse formålene vil det oppgitte areal bli vesentlig større.

4. Investeringsbeløp

Totalinvesteringen i vindkraftverket opplyses å være 2250 - 3250 mill. kr. Med 0,7% eiendomsskatt basert på investeringskostnaden vil dette utgjøre mellom 12 - 15 mill kr pr år til sammen på kommunene Åfjord og Bjugn. Det antas at ca 30% av investeringer og dermed skatteingang vil komme til Bjugn.

Konsekvensutredning fra Statkraft Development

Søker har i en egen utredning beskrevet og diskutert en del problemstillinger i forbindelse med etablering av vindparken:

1. Relevante forhold for landbruksnemndas behandling

1.1. Landskap

Søker opplyser at de indre kystheiene er relativt robuste mot den typen inngrep som en slik utbygging innebærer. Vindkraftutbygginga på Storheia er relativt lite eksponert mot områder med stor opplevelsesverdi. Forutsatt aktiv miljøoppfølging i anleggsperioden vurderes de varige konsekvensene for landskapet å være begrensede.

1.2. Natur, miljø og biologisk mangfold

Planområdet ligger i kjerneområdet for boreal regnskog (kystgranskog) i Europa. Skogområdene i planområdet har i nyere tid vært utilgjengelig for skogsdrift og gammelskog opptrer i det meste av landskapet innenfor planområdet.

"Trøndelagssegmentet" er et plantegeografisk begrep som omfatter en rekke sjeldne og særpregede lavarter som har sin hovedutbredelse eller totalutbredelse i boreal regnskog, og som ikke finnes andre steder i Europa.

Området betegnes som fjellheier med lyng og rabbvegetasjon. Det er et stort antall vatn, tjern og småpytter i hele planområdet. Antall vannforekomster og myrer er høyt. Området vurderes å ha et representativt fugleliv for kystnære områder. Det er dog flere kjente hekkelokaliteter for truede og fåtallige arter. Totalt ni rødlistede fuglearter er registrert som hekkende eller sannsynlig hekkende i plan og influensområdet. Tre av disse er truede arter.

Elg, rådyr og til dels hjort er vanlige i området. Familiegrupper av gaupe er også registrert i planområdet.

2. Andre forhold

2.1. Synlighet

Søker opplyser videre at synlighetsområdene for vindkraftverk på Harbakkfjellet, Kvenndalsfjellet og Storheia overlapper hverandre. Likevel vil det fra lavereliggende deler av området være vanskelig å se flere vindparker fra samme sted. Der hvor såkalt "kombinert synlighet" opptrer må man som regel snu seg for å få øye på mer enn en vindpark.

2.2. Skyggekast og refleksblink

Et varierende antall hytter i og rundt parken blir opplyst å ligge over grenseverdi for skyggekast på 30 timer pr år. For refleksblink antas det at konfliktspotensialet er begrenset til omtrent det første driftsåret.

2.3. Kulturminner og kulturmiljø

Det antas at det er lite kulturminner i tiltaksområdet. Det er flere kulturminner og kulturmiljø i et større influensområde, hvorav gravfeltet på Drageidet, bergmalerier ved Almfjellet og Gjølgevatnet, Vellersund Gård, gravrøyser ved Lysøysund og Adsenvåg fyr er de viktigste. Torsengsetra er også nevnt her. Søker vurderer at utbyggingen samlet sett vil ha liten negativ betydning i forhold til kulturminner i disse områdene.

Sentrale politiske mål

1. Nasjonale målsettinger for landbruk, reiseliv og friluftsliv.

Norge skal sikre seg sin andel av veksten i internasjonalt reiseliv. Områder av verdi for friluftslivet skal sikres slik at miljøvennlig ferdsel, opphold og høsting fremmes, og naturgrunnlaget bevares. Inngrepsfrie naturområder i Norge skal sikres og bevares. Nasjonale mål og retningslinjer som ligger til grunn for reindriftspolitikken er trukket opp i St. meld nr 28 (1991-1992) En bærekraftig reindrift. Dette konkretiseres gjennom målene om økologisk, økonomisk- og kulturell bærekraft.

Nasjonale målsettinger i landbrukspolitikken sier blant annet at det skal satses på en landbruks- og matpolitikk som gir grunnlag for økt verdiskaping og livskvalitet basert på en bærekraftig forvaltning av landbrukets og bygdenes ressurser. Det vil si at det moderne landbruket er mer enn bare produksjon av mat og fiber. "Inn på tunet" virksomhet, reiseliv, utmarksnæring og salg og formidling av kulturlandskap og uberørt natur vil i framtida bety stadig viktigere inntektsmuligheter for landbruket og distriktene.

Samtidig kan landbruket få en viktig rolle for utviklingen av fornybar og miljøvennlig energi i Norge.

2. Nasjonale energimålsettinger

Klimaendringer er en av de største utfordringene menneskeheten står overfor. Hvis ikke utslippene av klimagasser reduseres, kan vi skape uopprettelige miljøproblemer som vil omfatte de fleste samfunnssektorer. Regjeringen har derfor som mål å styrke satsingen på en miljøvennlig energiomlegging der fornybar energi, energieffektivisering og energisparing er viktig elementer. I 2006 fastsatte regjeringen et nytt samlet mål i Norge på 30 TWh/år økt fornybar energiproduksjon og energieffektivisering i 2016 i forhold til 2001.

Det er et hovedmål i energipolitikken i Norge å legge til rette for effektiv, konkurransedyktig og sikker energiforsyning. Regjeringens målsetting er videre at Norge skal være en miljøvennlig energinasjon, og være ledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi. Satsing på energieffektivisering, fornybar varme og fornybar elektrisitetsproduksjon er sentrale elementer i denne politikken.

Vindkraftutbygging utgjør en viktig del av denne satsingen. Nasjonale energimål og behovet for å begrense utslippet av klimagasser er viktige motivasjoner for økt satsing på vindkraft. Verdiskaping og lokale arbeidsplasser er andre positive virkninger av vindkraftutbygging.

Administrasjonens vurdering

Regjeringen har som mål å tilrettelegge for økt utbygging av vindkraft i områder der konfliktene i forhold til andre samfunnsinteresser er akseptable. Regionale planer (fylkesdelplaner) er godt egnet til overordnede og helhetlige vurderinger av aktuelle områder, og vil styrke grunnlaget for en hensiktsmessig planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg.

Det er tankevekkende at fylkesutvalget finner grunn til å vedta avventende innsigelse til Storheia-prosjektet. Det at innsigelsen er avventende, innebærer at denne kan trekkes når som helst. Det er imidlertid ikke bare formelle grunner (det at Storheia p.t. ikke er med i fylkesplanen) til denne innsigelsen, ifølge Dorthe Solvang i fylkeskommunen. Hensynet til reindriften er ifølge Solvang et av argumentene for den foreløpige innsigelsen.

1. Generelt om reguleringsplanen

Reguleringsplanen er lite detaljert og har preg av en rammeplan. Lokalisering, størrelser og antall av vindmøller, veitrasèer og deponiområder er ikke endelig fastlagt. Med så sterke interessemotsetninger burde planene vært mer konkret når reguleringsplanen ble sendt på høring.

2. Vindpark og reindrift

Utfordringene i reindriften er mange og sammensatte. Den største utfordringen på lang sikt er en sikring av arealgrunnlaget for fortsatt tradisjonell reindrift. I vurderingen av om et vindkraftanlegg vil komme i konflikt med reindriftsinteressene vil en vurdering opp mot reindriftenes særverdiområder og minimumsbeiter være sentral. Med særverdiområdene menes flytteveier, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder, samt områder i og ved anlegg til merking, skilling og slakting. Minimumsbeiter er det årstidsbeitet som begrenser distriktets reintall, og er et viktig grunnlag for fastsettelsen av øvre reintall for distriktet.

Områdene som omfattes av reguleringsplanen for Storheia er av reindriftsforvaltningen rangert som verdifullt vinterbeite og et minimumsbeite. Dette er et vinterbeiteområde som reinen trekker til av seg selv. Størrelsen på vinterbeitene er en begrensende faktor for antall rein som kan oppholde seg i Fosen. På bakgrunn av dette vil en utbygging av Storheia være med å redusere mulighetene for framtidig reindrift her.

Graden av konflikt knyttet til den enkelte utbygging vil blant annet avhenge av om det planlegges flere vindkraftanlegg i samme område, samt om det er andre typer etablerte tiltak innenfor det enkelte reinbeitedistriktet som kan ha negative virkninger for reindriften. Det er ca 20 planer for vindkraftverk på Fosenhalvøya. Reindriftsforvaltningen har Storheia vindpark som en av de mest konfliktfylte. Reindrift vil også kunne bli påvirket av bygging av nye kraftledninger i forbindelse med vindkraftutbyggingen.

3. Vindpark og reiselivs- og utmarksnæring

Undersøkelser viser at det er storslått og uberørt natur utenlandske turister forbinder med Norge. Dette er også viktige elementer for oss nordmenn. Naturbasert reiseliv kan derfor ha stort framtidig potensial for næringsutvikling og arbeidsplasser i distriktene. Geoturisme og økoturisme, der natur og miljø står i fokus, er markedsnisjer med stigende etterspørsel og med Norge i en sterk posisjon..

En utbygging på Storheia vil gi negative utslag for mulighetene for en lokal satsing på næringsutvikling innenfor naturbasert reiseliv og jakt og fiske. Områdene som tenkes utbygd inneholder det beste rypeterrenget og noen av de fineste fiskevatna i Bjugn kommune. Storheia som vindparkområde vil bli lettere tilgjengelig, men mindre attraktivt som turistmål der natur og miljø etterspørres. . Reiselivsnæringa vil i framtida være avhengig av tilgang til naturområder uten større menneskelige inngrep og variert natur- og kulturlandskap. Storheia må sies å være et slikt område i dag.

4. Vindpark og friluftsliv

Vindkraftanlegg i viktige friluftslivsområder vil innebære direkte konflikt, mens lokalisering i nærheten vil kunne innebære indirekte konflikt pga. turbinenes synlighet og støy fra turbinene. Områdene i og omkring Storheia er viktige friluftsområder i form av urørt natur. Det er få alternative friluftslivsområder med tilsvarende kvaliteter i Bjugn og Ørland.

Inngrepsfrie områder har en egenverdi samtidig som de ofte kan ha vesentlige verdier knyttet til landskap, friluftsliv, naturtyper og biologisk mangfold. Inngrepsfrie områder omfatter alle områder som ligger mer enn én kilometer i luftlinje fra tyngre tekniske inngrep. Storheia vindpark er planlagt i et inngrepsfritt område som går fra fjord til fjell og representerer et stort og viktig urørt område for Bjugn og Ørland kommuner. Totalt vil et område på 37 kvadratkilometer urørt natur forsvinne hvis utbyggingen foretas.

Selv om det hevdes at vindmøllene kan fjernes, vil området ikke kunne tilbakeføres til det det er i dag, dvs. "urørt".

5. Vindpark og atkomstveger

Dersom vindparken realiseres vil atkomstvei inn til vindkraftanlegget fra Olden være positiv for Bjugn.

Ved meldingen av planen ble det gjort innspill fra grunneierne i Olden med ønske om bygging av atkomstvei. Herfra går det i dag skogsvei beregnet for kjøring med traktor nesten helt inn til den planlagte "vindparken". Stigningsforholdene er moderate der denne skogsveien går. Det hadde vært fordelaktig for skogsdrift og lignende om veien hadde blitt opprustet og fungert som kombinert skogsbilvei og atkomst for vindkraft hvis det blir utbygd.

Atkomst fra Olden i Bjugn kan derfor være en bedre løsning samt at det gir mindre skadeeffekter enn den planlagte veien fra Østdalen inn i området.

6. Vindpark og verneområder

6.1. Vassdragsvern

Dersom det planlegges vindkraftanlegg innenfor nedbørsfeltet til et vernet vassdrag må det vurderes i hvilken grad det foreligger konflikt med verneverdiene. Oldenvassdraget ble vernet den 30. okt 1980. Grunnlag for vernet var bl. a. storslagen natur og hensynet til fiske og friluftsliv. Oldenvassdraget har et nedslagsområde på 56 km². Den mest urørte og av den grunn viktigste delen av nedslagsfeltet berøres av planen for Storheia vindpark.

I teksten for vernet av Oldenelva står det at denne er vernet mot kraftutbygging og ikke mot vannkraftutbygging som konsesjonssøker hevder.

6.2. Biologisk mangfold

I Storheia området er det registret 9 fuglearter på rødlista. (Bla. hubro) Statkraft opplyser at det vil bli foretatt tilleggsregistreringer for hekking av rovfugl, lommer, andefugl og vadefugl. Det er uheldig at dette ikke er gjort før kommunen skal uttale seg om reguleringsplanen.

Det er også registrert forekomst av ynglende gaupe i området. I tillegg finnes verdens nordligste forekomst av stor salamander i nærheten.

Vindparken grenser helt opp til områder med verna barskog i Bjugn, og en ser ikke at utbygginga styrker barskogvernet i nærområdet. Verdien av Hildremsvatnet naturreservat vil kunne forringes som følge av vindparken. Det må i tilfelle utbygging opprettes en buffersone mellom vindkraftverk og naturreservat.

Det finnes spesiell kystbarskog ved Garabrekka i Østdalen og ikke minst i Hildremsvatnet barskogreservat. Disse områdene ligger på hver sin side av den planlagte vindparken. Det er derfor meget mulig at det også finnes skjeldne/truede lav- og mosearter i den urørte skogen som ligger i vindparken mellom disse stedene. Føre var prinsippet bør brukes i forhold til truede arter.

7. Vindpark og andre samfunnsinteresser

7.1. Økt anleggsvirksomhet

En utbygging vil kunne føre til stor anleggsvirksomhet på Fosen. Lokale entreprenører vil kunne konkurrere om oppdrag og leveranser. Fjellsprenget, massetransport og betongleveranser er mest aktuelle arbeidsoppdrag.

7.2. Nye arbeidsplasser

Muligheter for lokale arbeidsplasser. Det blir antydning at utbyggingen av Storheia på sikt kan skape 10 - 12 årsverk. Utbyggingen kan styrke Valsneset som utviklingsområde for vindkraft, men måten dette skal skje på er ikke klarlagt.

7.3. Miljøvennlig energiproduksjon

Produksjon av fornybar elektrisk kraft vil kunne gi grunnlag for etablering av ny miljøvennlig industri. Vindkraft er imidlertid ikke bare miljøvennlig. Produksjon av vindmøller, frakt og anleggsvirksomhet vil bla. medføre store CO₂ utslipp.

7.4. Økte skatteinntekter

Eiendomsskatt til kommunene. Bjugn kommune har innført 0,7 % eiendomsskatt på verker og bruk. Det blir opplyst at det årlig kan bli 12 – 15 mill. kr til sammen til Åfjord og Bjugn kommuner. Bjugn kommune kan få ca 30 % av skatteinntekten.

7.5 Konsekvenser for andre eiendommer i området

En utbygging av vindkraftverk på Storheia vil kunne medføre verdiforringelser av eiendommer som ligger i influensområdet, på grunn av forringelse av de naturgitte ressursene. Landbrukseiendommer og andre eiendommer vil dermed kunne bli mindre attraktive for eier og mindre verdt ved salg. Spesielt Varghiet skoger som har satset på regulering og utbygging hytter vil bli rammet av utbyggingen. I følge daglig leder er det investert 15 mill kr med tanke på dette. Avstanden til hytteområdet er om lag 4,5 km og mange av hytteområdene vil få utsikt til vindmøllene. Slike verdiforringelser er ikke erstatningspliktige.

For andre vil imidlertid utbyggingen kunne bety en verdikning, f. eks. i form av økt tilgjengelighet til utmarksområder som følge av veibygging. Dette betinger imidlertid at det blir adgang til området fra Bjugn.

7.6 Offentlig støttebehov

For at vindkraftproduksjon på Storheia skal bli lønnsom vil det trolig være behov for et støttenivå på mellom 20 og 40 øre pr kWh. Denne støtten vil årlig kunne utgjøre mellom 136 og 312 millioner kroner. Utbyggingen binder opp store samfunnsressurser, men svært lite av ressursene tilføres lokalsamfunnet.

Oppsummering:

I denne saken er det sterke interessenhetninger. Som administrativ instans vil en likevel komme med en tilråding basert på vurderinger i forhold til et landbruks- og utmarksfaglig område. Etter en samla vurdering av de faglige interesser som landbruksmyndighetene skal ivareta, vil en hevde at ulempene ved en utbygging er så store at det må dokumenteres betydelige gevinster på andre samfunnsområder dersom en utbygging skal kunne tilrås.

Når det gjelder temaene reindrift, urørt natur, verna vassdrag og hensyn til biologisk mangfold (rødlistearter) er reguleringsplanen for Storheia vindpark ikke i tråd med "retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg" vedtatt av miljøvern- og olje og energidep. i 2007.

Planen kunne ha vært mer tydelig, den gir få konkrete svar i forhold til andre samfunnsinteresser enn de arealmessige. For lokalsamfunnet synes den økonomiske verdien av en slik investering å være usikker ut over skatteinngangen og eventuelle erstatninger til de direkte berørte grunneierne. Dette åpner imidlertid for muligheter for Bjugn kommune til å sette vilkår og forhandle med Statkraft for å oppnå gode betingelser i forbindelse med utbygging.

Dersom kommunestyret etter en samlet vurdering finner å tilrå utbygging, bør det settes fram konkrete krav om vilkår i forhold til andre interesser, som f. eks. veibygging, økonomiske kontantbidrag, rimelige kraftleveranser, industriaktivitet på Valsneset osv.. Dette med bakgrunn i opplysninger fra rådmannen på Hitra, som påpeker hvor viktig det er å forhandle om slike ting på et tidlig tidspunkt.

Så lenge det ikke synliggjøres sikrere og større lokal inntjeningspotensial av utbygginga, er det vanskelig å tilrå at andre samfunnsinteresser skal veie tyngre enn de faginteressene landbruksadministrasjonen er satt til å ivareta lokalt. På dette grunnlaget tilrå administrasjonen at reguleringsplanen ikke godkjennes.

Komitélederens innstilling

Ut fra en samlet vurdering, anbefaler Ørland/Bjugn landbruksnemnd reguleringsplanen godkjent. Med bakgrunn i de ulempene som følger av utbyggingen, anbefaler imidlertid nemnda kommunestyret å stille konkrete krav til utbygger om større gevinster for lokalsamfunnet, f. eks. adkomst til området fra Bjugn, industriaktivitet på Valsneset og bedre økonomisk uttelling.